

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANUL XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseria garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N°. 130.

Mercuri, 12 (24) Iunie

1885.

Brașov, 11 (23) Iunie 1885.

Unul din confrății noștri vorbindu de relațiile dintre Români și Unguri a zis între altele, că sfaturile de a ne împăca cu Ungurii ce ni s'au dat la 1848 și la 1867 și ce ni se dau și acum de către „omenii practici și moderați“, cari „au dibăcia d'a trăi bine pe spina-rea altora“, aceste sfaturi au sleit rezistența Românilor; . . . „omenii de inimă dintre ei aprópe au dispărut, și numărul ómenilor „practici“ și fără iluziuni a sporit în mod înfricoșat; indolența și apatia au luat locul energiei și Ungurii, vedându pe Români în această stare de moleșire generală, au sărit asupra lor cum sar lupii înstână asupra oilor blânde și fricóse...“

Nu se póte negá, că aserțiunile de mai sus conțin mult adevér, dér tocmai pentru că nu vom să ne numerăm în șirul acelor indiviđi „practici“, cari, după ce 'și au asigurat spatele ca să nu-i bată vântul, găsesc, că este de prisos de-a mai nutri iluziuni, n'am ajuns încă așa departe, încât să ne pierdem credința în puterea noastră de rezistență.

Adevér este, că s'au aflat, la 1867 ca și după aceea, în sînul nostru mulți, cari seduși fiind de promisiunile contrariilor noștri și avându dorința de a scăpá cât mai curéndu dintr'o situațiune, ce puté să devină încomodă pentru dênșii, ne-au dat „sfaturi moderate“ și ne-au vorbit de împăcare în nisce momente, când aveam să ne apărăm cele mai sante drepturi, când stăruiam de a ne înălța la demnitatea de ómeni asigurându-ne viața și dezvoltarea noastră națională.

De împăcare póte fi vorba numai între doi, cari stau mai mult séu mai puțin pe picior de egalitate. Când însă o parte ia tot și cealaltă parte nu mai are nimic ce se dea, este óre cu puțință o împăcare?

În cazul acesta ne aflăm și noi Români. Regimul unguresc ni-a luat tóte drepturile naționale, și nu ni-a dat nimic în schimb. A ne împăcá cu acest regim ar însemná prin urmare a recunóce că bine a făcut că ni-a luat tot și că lucră înțelepțesce, decă nu se mai gândește a ne mai da ceva îndérét din ce ni-a luat.

Sfaturile de felul celui amintit au trebuit să producă fără îndoie mari confuziuni între luptătorii noștri pentru limbă și naționalitate. A țice cătră cineva în momentul când se pregătesc a intra în luptă, că ar face mai bine să se împace cu inamicul fiindcă și așa cu greu va puté isbuti, însemná, în cazul cel mai bun, a'lu descuragiá.

Cu durere trebuie să mărturisim, că s'au aflat între noi Români prea mulți bărbați cu pozițiune și cu rang, cari, fiind ei însiși slabi și fără curagiu, n'au avut sémțul nobil de-a lăsa pe cei mai cu inimă să mérégă înainte, ci au căutat să'i descurageze, proclamându slăbiciunea lor de un eflucș al politicei lor „moderate și practice.“

Adevérat este, că prin atitudinea servilă a multora dintre noi a slăbit rezistența noastră. Și aceea este adevérat, că această atitudine a contribuit a sporí numărul ómenilor „practici“ și „fără iluziuni.“ Dér, că ómenii de inimă din-

tre noi ar fi dispărut aprópe cu desévêșire nu putem să admitem nicidecum.

Confratele nostru se pare, că judecă mai mult după efecte și nu negăm, că în politică este îndreptățit acest mod de a judeca. Suntem însă siguri, că decă va avé în vedere situațiunea politică cu totul anormală ce i-a fost creată poporului român de 17 ani încóce și neajunsurile cu cari a avut și are încă a se luptá acest popor împilat încă puțin esert în ale politice, își va modifica opiniunea și va admite, că sémnța ómenilor de inimă dintre noi nu este în stingere, ci în creștere.

Recunósem de altă parte, că părerea noastră n'are decât o valóre academică, pe cât timp nu se va dovedi pe tărémul luptelor politice, că n'a fost greșită.

Pentru ca să putem aduce această dovadă este neapérat de lipsă ca toți Români de inimă să se grupeze în jurul stégului egalei noastre îndreptățiri și să 'și manifeste prin fapte curagiul opiniunilor lor!

Conferința deputaților germani în Viena.

În 21 Iunie s'au întrunit deputații nemți de tóte culorile în sala cea mare a reuniunii industriale sub președința lui Herbst și au decis că vor lua mai târziu o hotărîre. Cu alte cuvinte n'au decis nimic, ci au ales numai un comitet de 25 mmbri, căroră li s'a încredințat greua misiune de a compune din programele diferitelor fracțiuni un proiect de organizare a partidei pe basă unitară.

Admonițiunile diarelor centraliste făcute în ajunul conferinței, au avut cel puțin rezultatul, că în discușiunile de Duminecă s'a păstrat de către diferitele grupuri un ton moderat și aprópe conciliant, dér pentru aceea tot s'au pronunțat destul de bine nisunțele acelor deputați, cari vor să introducă în sînul partidei un regim mai radical național.

Cu totul s'au prezentat trei programe. Cel dinteu, care l'a prezentat Dr. Plener în numele partidei de odinórá a „stângei reunite“, desvóltă cunoscutele puncte centraliste-dualistice precum: Germanii să aibă rol conducător în Austria, limba germană să fie declarată ca limbă a statului, să nu se schimbe organizarea statului, legile aduse în era liberală, mai ales cele cu privire la scólă să fie susținute, să fie protegiați lucrătorii și clasa mijlocie dela orașe, în fine întărirea relațiilor de amicițiá cu Germania.

După Plener a desfășurat programa deputatului Steinwender, programa Nemților „mai pronunțată.“ Elu zise că ea este identică cu cea dinteu, dér cere a se adauge încă două puncte: combaterea influinței polone și a corupțiunii, adăugéndu că la punctul privitor la corupțiune nicidecum nu va puté renunța.

Alu treilea a fost Dr. Weitlof, care a desfășurat programa „clubului german.“ Naționalul Strache ceru ca să fiá accentuat cu tótă energia punctul de vedere german, pentru că numai prin acesta se póte documentá învederat pericolul în care se află germanismul în Austria. Dr. Sturm propuse ca să se adopte numirea de „club al Germanilor reuniți“, pentru ca și altor corifei ca Lienbacher, Greuter ș. a. să le fiá posibilu a face parte din această partidă. Dr. Kopp pune mai puțină greutate pe numire și mai mare pe o programă unitară. Dep. Knotz se mirá că și astăzi încă se află așa de mulți, cari se sfiesc de a înființa un club cu nume

pronunțat german, precum sunt și cluburile cehe și polone.

Scharschmidt din grupul marilor proprietari observá, că elu și soții săi de principii nu pot să ia parte la un club, care ar purta numirea de „club german“, nu atât din cauza principiilor ce le urmăresc în adevér acest club, ci din cauza principiilor ce i s'ar însinúa din partea contrariilor.

Incheiându-se discușiunea, se primisce cu unanimitate o moțiune prin care se enunčia, că cea mai de căpeteniá datoriá a tuturor deputaților germani este a susține unitatea partidei. Se alege apoi un comitet de 25 inși cu scopu de a face din cele trei programe un singur program. În comitet s'au ales reprezentanți din tóte fracțiunile.

Cuvéntul de încheiere l'a rostit președintele Dr. Herbst, esprimánd speranța că în conferința viitoare va fi posibilu de a aplaná tóte diterențele și de a proclamá unitatea partidei.

Sunt mulți cari, cu tóte că rezultatul primei conferențe a fost mai favorabil decât s'a așteptat, dau din cap și pređicu o scișiune în sînul deputaților germani, ca o urmare neevitabilă. Vom vedé.

Pactul austro-ungar.

Pregătirile pentru reînnoirea pactului dintre Austria și Ungaria se fac cu o iuțela neobișnuită. Să lăsăm să ne spună „Presse“ din Viena următoarele amărunte ce le-a primit din Pesta în această privință:

După dispoșiunile de până acum, cea dinteu conferință comună a ministrilor austriaci și unguresci în afacerea reînnoirii pactului este prevédută pe ziua de 8 Iuliu. La conferințele ce se vor ține în Viena, dintre miniștri unguresci vor lua parte ministru-președinte Tisza, ministru de finanțe Szapary, ministru de comerț Szechenyi și ministrul de comunicațiá Kemeny. Dela decurgerea tractărilor atérná și aceea, dacă e séu nu necesar să se aducă la conferențe și referenții speciali. În aceste tractări se vor desbate mai întâi punctele principiare și se va obține o înțelegere asupra acestora și anume nu numai cu privire la convențiunea vamală și comercială, ci cu privire la tóte cestiunile, ce sânt de regulat la reînnoirea pactului. Tractările asupra singuraticelor legi ale pactului au să se începă apoi la tómnă și proiectele pentru acesta se vor lucra în cursul verii de conferința vamală și comercială ce se va convoca, eventualu de referenții speciali din améndou părțile. În cercurile guvernului unguresc și în înțelegerile cu acestea și în cercurile guvernului vienez există intențiunea serioasă și chiar perspectiva întemeiată de a presenta în viitóra sesiune a aménduror parlamentelor întregul complex al nouelor legi ale pactului și încă în această sesiune a le rezolva parlamentele, așa că, realizându-se această intențiune, noulu pact ar fi perfectu încă înainte de sosirea terminului de denunțarea tractului vamal și comercial, adevér înainte de 31 Decemvre 1886, și în casu când améndou părțile s'ar înlelege asupra acestora, ar puté intra în vigore încă înainte de expirarea hotăririlor pactului actualu, adevér înainte de 31 Decemvre 1887. Este probabilu, că convențiunea vamală și comercială în esență abia se va modifica, legea cuotelor va rămâné neschimbată și c, abstrágéndu de cestiunea dării pe zahar în care Ungaria nu va pretinde dórá cuvéntul decídătoru, numai cu privire la cestiunea băncii precum și la socotirea escendentelor vamale, respective a restituirilor, se vor puté cere din partea guvernului unguresc concesii. Noué înțelegeri vor trebui să se ia póte relativu la protegierea marcelor și modelelor, precum și la privilegiu, în fine relativu la statistica mărfurilor, de asemenea se pare necesară o revizuire amérunțată a tarifului vamal; din contră se póte considera apópe siguru, că cu privire la cile ferate comune nu se va face nici o

schimbare în relațiunile actuale. Cumeă tractările asupra pactului va da ansă și la stabilirea directivei pentru viitoarele tractări în cestiunea convențiunii cu România, Germania și Italia, nu mai trebuie să amintim.

Noul minister englesu.

„Pall Mall Gazette“ vorbindu despre noul minister englesu, dice „că Rusia îl privește cu atâta neîncredere, încâtă lesne s'ar pute ivi o cauză, care să rupă toate tractările, ba pôte chiar să suspendeze relațiunile amicale“. Ministerul englesu stă în contact cu Rusia prin departamentul esternelor și alu Indiei și împrejurarea că acestea le iau asupra-le tocmai Salisbury și Churchill face pe numita foia englesă să se esprime temerea sa în termenii de mai sus. Se scie, că acesti doi ministri sunt cunoscuți în Petersburgu ca mari dușmani ai Rusiei și cineși aduce aminte încă de înfocatele discursuri anti-rusesci, ținute de ei când relațiunile erau tôte încordate din cauza cestiunei afgane, atunci lesne își va pute da sémă de motivul neîncrederei Rusiei în noul minister englesu. Salisbury mersese în vorbirile sale până a numi pe politiciii ruși „șarlatani“ și „bancruți“, ér Churchill îi apostrofă cu cuvintele „falși, mincinoși și înșelători“. „Pall Mall Gazette“ dá sfatul, ca cel puținu într'atâta să fie cruțată simțibilitatea Rusiei, că nu se va numi Churchill ministru pentru India. Se pare însă, că acestu sfat nu se va băga în sémă, deoarece guvernul rusescu e dispus a continua tractările, în cestiunea afgană, cu Salisbury precum le-a continuat și cu Gladstone, și pôte că îmbunătățindu-se relațiunile Angliei cu statele europene prin noul minister, Rusia încă se va grăbi a rezolva odată cestiunea afgană.

SCRIRILE ŢILEI.

»Nemzet«, foia oficiósă, spune că »cei 4000 fl. ce se dau ca subvențiune nu se pun la dispozițiunea consistoriului, ci se dau mitropolitului Mironu Romanu pentru »ridicarea vaței și influinței« sale; prin urmare Consistorul nu e chematú nicidecum a ingera la împărțirea banilor.« Ce s'e-i faci dacă consistorul nu e »bun patriót«, ci numai Ex. Sa!

Ministrul de comunicațiune a concesu firmei Lindheim & Comp., ca să facă lucrările pregătitoare pentru construirea unei căi ferate locale ce va porni din stația Brașov spre orașul Brașov, apoi pe de-o parte peste Nou, Râșnov, Tohanul vechiu la Zărnești, cu o liniă laterală dela Nou la Vulcanu și pe de altă parte dela Brașov până la Satulungu.

Audim, că comitetul protopresbiteral alu protopopiatului I alu Brașovului a delegatú ca comisarú la esamenale din anul acesta pentru scólele populare din Brașov pe d-nii Ionu Dorca și Anastasie Bărsănu, învățatorú în Săcele, ér pentru comunele afară de Brașov pe d-nii I. Popea, G. Belissimus, I. Dobrenu și I. Panțu, membri ai corpului didactic dela scólele centrale din Brașov. Oficiul protopopescú a fostú însărnatú cu invitarea acestorú domni.

La 19 Iunie n. Maiestatea Sa monarchul a inspectatú de dimineță regimentul românescú de infanteriá marele duce Friedrich Wilhelm de Meklenburg-Strelitz Nr. 31 și-lú laudá, cum n'a laudatú nici unu regiment. M. Sa a disú: »Regimentul s'a distinsu remarcabilu și este în tótá privința escelentú.«

Ni se scie din Rodna cu data 20 Iunie n.: »Defraudatiunile, cari suntú la ordinea Ţilei în întreaga Ungariá, nu au pututú să lase neatinsu nici acestu ținutú, laudá bunei administrațiunii și inspecțiunii a organelorú guvernului. Astăzi directorul poștei de statú din Bistrița, avisatú dela direcțiunea principală din Sibiu, a scontratú casa postală din opidul Rodna vechiá, cu care ocaziune a aflatú o defraudatiune de aprópe 2000 fl. Defraudantul este actualulú magistrú postală Palfy Gyula, maghiarú venitú în această comună la întreprinerea prefectului Banfy Dezsó și altorú ómeni cu influință, cam de 1½ anu, și écă astăzi se vedesce activitatea unui mamelucú alu pașei Banfy în decursu de unu timpú așa scurtú. Fiá-le spre onóre. Décă defraudantul era românú, de sigurú era deținutú, precând fiindcă e maghiarú autoritățile competente nu l'au deținutú.«

Gendarmeria a descoperitú și arestatú în Sân-Mihailul românescú, comit. Timișorei, o bandă de falsificatori de note de statú și monede. Aceștia suntú Constantinú Brada și tatá-séu Atanasiu Brada. Deja circuléză numeroase note false de 5 fl. dela aceștia.

Peste ținutul Seps-Sân-Georgiului a cădutú la 18 Iunie n. grindiná până în mărimea oului de găină; arborii au fostú desfrunțitú, ramurile rupte și séménaturile nimicite. Paguba e nespusú de mare. Pe orizontú spre vestú s'a vâdutú o roșeță intensivá, după ce grindina a încetatú a cădea.

În Căpușul mare au arsú la 18 Iunie n. mai multe șuri. De asemenea în Hamleșú lângá Miercurea au arsú în nóptea de 16 spre 17 Iunie șurile și grajdurile la 16 economi. Dinire acestia 8 erau asigurați.

În cinc-biserici, zidindu-se o casă, s'a datú de resturile unei vechi báii turcesci. La vr'o sutá de pași de acolo se afla o moschee, ale cărei ruine se vedú și ađi.

În pădurile dela Janova ale contelui Stefan Karolyi au arsú 40 de jugere. Paguba este mare.

Ministrul instrucțiunii publice din România printr'o circulară cátrá institutorii și institutórele scólorú primare le atrage atențiunea asupra modului cum trebuie să apere pe copii în contra miopiei, și acestu mijlocú e ca să povățuescă pe copii să-și ție cărțile și hartiá, când citescú, la o distanță normală dela ochi celú puținú de 25 centimetri.

»Societatea Intim-Club« din Bucuresci a decisú, ca în fiecare anú să deschidá câte o esposițiá de pictură și sculptură. La 18 curentú se vorú schimba tablourile și obiectele espuse, înlocuindu se cu altele.

Greva măcelarilor din Bucuresci a încetatú în urma recunóscerii din partea stăpânirii, că noua taxă de 2 la sutá, ce era să li-se impue, era ilegală.

Citimú urmátórele în »Gazeta Buzéului«: »Regimentul alú 12-lea de călárași, compusú din 2 escadróne din Buzeu și 2 din Râmnicu-Sărátú, a făcutú în ziua de 29 Maiu unu marșú-manevrá din cele mai interesante. Ambele divisióne, concentrându-se fie-care la reședința districtului lorú, s'au pusú în marșú la o orá fixá, mergéndu unul contra altuia, conformú ordinului ce li-s'a remisú la plecarea. Întelnirea a fostú la jumétate calea, unde s'a executatú unu atacú splendidú pe izlasul de lângá gara Zoița, pusá în stare de apărare. După această comandantul regimentului d. l.-colonelú Manu, intrunindú tóte escadrónele, trecú în revistá trupa, făcú critica executárei temei emise, și primú defilarea în trapú. După o jumétate de orá de repaosú, divisiónele s'au reintorsú la reședința lorú, desconcentrándu-se ómenii imediatú. Statulú-majorú alu regimentului și o mare parte din oficeri au urmatú drumul până la Râmnicu-Sărátú, însoțiți fiindú de d. Dimitriadú, deputatú și amatorú pasionatú de cai, unde li s'a făcutú o recepțiune din cele mai frumoase de cátrá d. prefectú, comandantul garnisoni și cetățeni. O masá mare s'a datú în onórea corpului oficerescú, la d. prodrietarú Kircu, ér séra se dete o serată dănțuitoare în castelul d-lui Bagdat, așeđatú în mijlocul unu parcú mărétú. Este de notatú că acestu marșú-manevrá s'a executatú în trapú și astfel distanța de 35 kilometri, care desparte ambele orașe s'a percursú numai în 5 óre, în care s'a cuprinsú și defilarea și repaosul.«

Se vestesce din Teheran, că principele Naib-es-Sultaneh, unlu din fii șahului, a fundatú unu colegiu pentru desăvêșirea în arta militară a oficerilor dia armata persană. Direcțiunea acestui colegiu a fostú încredințată generalului Mirza-Kerim-Khan, care a fostú odată atașatú la legația Persiei din Paris. Corpul de profesori se compune din oficeri europeni; printre ei figuréză trei Francezi, trei Englezi, șeppte Germani și unu Italianú.

Stațiunile balneare dela St.-Georgiu și Valea-vinului.

Esistá multe morburú séu consecințe de o bóla deja avutá, cari se opunú cu stáruință orú și carú tratamentú medicalú timpú îndelungatú. Indată ce medicul aflá de bine a schimba acestu tratamentú cu altulú balnearú, atunci cu mare suprinde se observá favorabilele efecte de curá. Înainte de a se trimite vreunú morbosú la vre-o stațiune balneară, avéndu ea efectú asupra diferitelorú bóle, mediculú își pune întrebarea: care baia ar pute avé efectul doritú contra acestui séu celuilaltú morbu? Ací mediculú trebuie să cunóscá, nu dicú tóte stațiunile balneare europene, dar totuși cele mai princi-

pale, căci numai pe basa acesta se potú obține cele mai favorabile rezultate în consultațiunile medicale. Stațiunile balneare își schimbá în totú anulú și cu ocaziunea fiecáru sezonú aspectulú și colórea lorú, prin urmare se pretinde unu studiu continuu pentru cunóscerea inovațiunilorú și schimbárii chemice a respectivelorú isvóre.

Ţera noastră e una din cele mai abundante în isvóre de ape minerale. Unele din aceste isvoare au chiarú o reputațiá mare precum: Borseculú, Vácelele etc.; altele din contrá, deși după compositiia lorú chemicá suntú de o eficacitate superióră, totuși suntú cunoscute numai locuitorilorú invecinati. Studii serióse balneologice în țera noastră începú a se face abia în timpulú din urmă, și acesta din diverse puncte de vedere, și ca stimulú la acesta amú puté privi și ordinațiunea guvernială din timpulú mai recentú, prin care se hotári ca tóte isvórele din țera să se studieze din punctú de vedere medicalú etc. și astfelú să se facá raportú la locurile competente.

Partea cea mai avutá în isvóre minerale a țerii noastre e partea nordú-osticá și osticá a Transilvaniei. Ací descopere ochiulú călătorului isvóre minerale de o astfelú de naturá, încátú ele după unu studiu seriosú făcutú asupra-le, s'arú pute compara cu cele mai renumite isvóre minerale europene.

Băile, de care voiescú să mé ocupú, suntú cunoscute sub numirea de »scaltele dela St.-Georgiu și Valea-vinului.« Cu tóte că aceste báii arú merita o descriere specială, totuși deocamdatá mé vedú silitú a lésá o astfelú de descriere ce ar exhausta totulú și facú de prezentú numai o comunicare prealabilá scurtá. Causa la acesta e absența mea de mai multú timpú din acele locuri idilice și plăcute. Impulsulú la acesta scurtá dare de sémă îlú forméză împrejurarea, prin care însărnatú din partea onorabilei societáti »Hebe« am avutú onórea a arangea analiza chemicá a acelorú ape. Cu această ocaziune societatea mi-a pusú la dispozițiá franco în modú munificentú atâtea flacóne cu apă minerală de St.-Georgiu și Valea-vinului, de câte am avutú trebuință. Analiza chemicá s'a făcutú prin și sub inspecțiunea celebrului profesorú de chemiá medicală la facultatea de mediciná din Viena, d. Dr. E. Ludwig. Originalulú pórtá datulú de 6 Maiu 1885. Resultatulú analizei chemice făcute de d. prof. Ludwig e următorulú:

Isvorulú Nr. 1.

10,000 părți de apă conținú:	
Caliu cloratú=C Cl	3,3528
Natriu cloratú=Na Cl	24,8780
Bicarbonat de natriu=Na H C O ₃	34,5699
» » calce	18,2187
» » Magnesiá	5,2186
» » oxidul de ferú	0,1535
Accid silicic Si (O H) ₄	0,5356
Litiu » in cantități exprese.	
Brom » do do.	

Isvorulú dela St. Georgiu Nr. 3.

10,000 părți de apă minerală conținú:	
Caliu cloratú	2,8361
Natriu cloratú	26,2469
Bicarbonat de natriu	32,3925
» » Calce	18,4889
» » Magnesiá	5,3053
» » oxidul de ferú	0,1423
Accid silicic	0,5115
Litiu » urme.	
Brom » existá.	

Isvorulú dela valea-vinului.

10,000 părți de apă conținú:	
Caliu sulfuric	0,448
Natriu sulfuric	1,005
Natriu clorat	3,3541
Bicarbonat de Natriu	3,6068
» » calce	7,9708
» » Magnesiá	3,6358
» » oxid de ferú	0,2309
Accid silicic	0,4557
Litiu » urme.	
Brom » nu existá.	

Apa întrebuințată la analiza chemicá de mai susú s'a umplutú în flacóne din cele trei isvóre deja amintite sub asistență oficiósă și s'a provédutú cu sigilulú oficiósú alu preturii Rodna cu actulú sub Nr. 1512 ex 7 Martiu 1885.

Viena, în 6 Maiu 1885.

(L. S.)

Prof. Dr. E. Ludwig.

Acéstá analizá nouă diferá în multe privințe de cea veche făcutá la anulú 1857 prin dl farmacist Folberth, în urma însărínării locotenenței transilvane de atunci. În urma acestei analize chemice stațiunile balneare dela St. Georgiu sunt a se clasifica în cadrulú báilorú alcaline-muriatice, baia din Valea-Vinului e a se numéra între báile alcalino-sulfatice.

Astfelu avem înaintea ochilor un tesaur neprețuit al naturii, care în această compoziție chimică, poate rivaliza cu băile dela Vichy, Gleichenberg, Karlsbad, Selters, Fachingen, Giesshübl, Biline etc. etc.

Băile dela Sângeorgiu și Valea-vinului nu au fost cunoscute până acum în lumea mare, ele au fost mai mult locul convenirii clasei mai bogate în timpul verii. Puținele casuri ce s'au tractat aici arată importanța acestor băi în diverse stări patologice. Evoluția lor în timpul mai recentu urma ca de sine. Celu mai mare merit în această privință îl putem atribui societății „Hebe”, carea prin bărbății ei devotați causei dela luarea băilor în arândă, dela a. 1879, se nisuesce a ajusta aceste scalde cu totu confortulu gustului modernu.

Sângeorgiulu e o comună mare în partea nord-estică a Transilvaniei în județulu Bistrița-Năsăud, situat pe valea Someșului. Aci în depărtare de 5—10 minute spre nord sunt așezate stațiunile balneare, sub o lățime geografică de 47°5', și o lungime de 42½°, pe o înălțime de 450 metri asupra nivelului. Depărtarea dela Bistrița e de 4 ore, și 3 ore dela Năsăud. Șoselele sunt întreținute relativ bine. Stațiune telegrafică există în Bistrița și în Năsăud; stațiune postală în opidulu Sângeorgiu. Din susu de Sângeorgiu se află în depărtare de 1¼ oră vechiulu opid Rodna, renumit din răsboiele cu Tătarii. Dela Rodna pe valea așa numită „isvoru” ajungă la Valea-vinului cu sorginta ei alcalino-sulfuroasă. În imediată apropiere de aci sunt minele eriale.

Baia dela Sângeorgiu consistă din 5 isvóre, cari diferu multu-puțin în compoziția lor chimică unele de altele, precum amu vădutu mai susu la nr. 1 și nr. 3.

În scrierile de balneologie, atât moderne cât și mai vechi, aflăm foarte puține date privitoare la aceste băi. Prof. Sigmund face descrierea acestor băi, dând chiar indicațiunile pentru folosirea lor. Folberth în broșura sa încă descrie aceste băi din punctu de vedere chimicu.

Scimă și e în genere cunoscutu, că pentru cunoșcerea radicală a unei stațiuni balneare sunt indispensabile cunoștințele geologice relative.

Împrejurimea băilor din cestiune o formăză șirulu de munți, ce despartu Transilvania de Marmăția. Sângeorgiulu e încunjurat de toate părțile de deluri, prin cari stațiunea balneară e scutită de vânturile dinspre Nordu, lăsându oareș-cum cursu liberu spre sudu-vestu. Clima e în genere moderată, dulce, sub-alină; aerulu sănătos și de o compoziție chimică favorabilă celor ce suferu de maladii ale organelor respirătoare; temperatura moderată și mai cu sémă în decursulu sezonului. Cantitatea anuală a ploii 94 cm. Apele, la isvoru măsurate, arată media în temperatură de 12° R. Debitulu cuotidianu alu apei minerale e de 400 hectolitru. Pe anu se esporteză 120,000 flacone. Apa se uséză mai mult internu și anume sistematicu după prescrierea medicală. Pentru băi sunt întocmite 22 cabinete și anume pentru băi calde și dușuri; afară de acesta există unu basenu pentru scalde reci cu 4 încăperi. Sesonulu începe de regulă în Iuniu și se finese cu 15 Septemvre. Pentru fiecare sesonu onor. direcția angajeză câte unu medicu, care implinesce agendele medico-balneologice. Spiterii există în Năsăud, apoi în Bistrița și Rodna. Se înțelege de sine, că această stare nu corespunde cu cerințele medicale, și bine ar fi, dacă onorabila direcțiune s'ar nisul ca în decursulu sezonului să instaleză o spiterie în imediată apropiere de scalde, deore-ce între astfelu de împrejurări aprovizionarea bolnavilor cu medicamente dela spiteria cea mai de aproape — care relativu e destulu de departe — se face cu mare greutate și astfelu în casulu celu mai favorabilu, bolnavulu trebuie să aștepte chiaru o zi întregă după medicamentele prescise, — abstragu dela casurile unde morbosulu se vede silitu a aștepta și mai multu, când e împedecată comunicațiunea din cauza ploii etc. etc. Așa dar e de o necesitate imperioasă, ca farmacia să fie cu ocaziunea sezonului în stațiunea balneară, seu celu mai rău în opidulu Sângeorgiu.

Încuadrarea oșpeților la scaldele din Sângeorgiu corespunde cerințelor moderne, există: hotelu, cafenea, saloni de lectură, de jocu etc. Din cola de interogațiune, acudată flaconelor prezentate espoziției din Pesta, s'au vădutu că prețurile sunt foarte moderate și accesibile pentru toți vizitatorii, astfelu încatu trailulu în decursulu sezonului e foarte etninu în comparațiune cu alte băi.

Pentru excursiune sunt regiunile din vecinătate de frumșeță rară și cari la fiecare pasu arată evenimente istorice ale trecutului.

(Va urma.)

Societatea „Petru Maioră”.

Știlele aceste amu primitu raportulu generalu alu societății de lectură „Petru Maioră” a junimei române din Budapeșta pe anul scolasticu 1884/5.

Din darea de sémă ce se face în acestu raportu vedemu, că societatea „Petru Maioră” există deja de două-deci și cinci de ani. Ea susține unu cabinetu de lectură și o bibliotecă; în decursulu anului espirat a datu cuartiru gratisu la trei studinți dela universitate lipsiți de mijloce. Biblioteca societății s'a înavuțitu prin diverse donațiuni și colecțiuni de diare. Averele societății consistă într'unu fondu disponibilu de 168 fl. 98 cr. și dintr'unu fondu permanentu de 3549 fl. 31 cr. D. br. Ursu de Marginea a contribuitu la fondulu societății 20 fl. v. a. și institutulu Albina 30 fl. — Biblioteca numără 976 opuri în 1075 tomuri.

Cătu pentru activitatea literară, citirea și critica de opere literare, raportulu esprimă speranța, că ea în viitoru va fi mai intensivă.

În fine se adreséză rugarea cătră toți binefăcătorii și binevoitorii acestei societăți, ca să ofere și pe viitoru sprijinulu lor, ér în specialu se atrage atențiunea publicului român asupru „Istoriei pentru începutulu Românilor în Dacia” de Petru Maioră, din care societatea mai are încă de vânzare preste o miu de esemplare.

Urăm societății „Petru Maioră” succesu și prosperare, ér membrilor ei tineri o activitate frumoasă, viuă, zimbătoare....

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.”)

Ems, 23 Iuniu. — Impăratulu Wilhelm a sositu în cea mai bună stare, a fostu salutat de o mulțime de ómeni nespusu de mare.

Paris, 23 Iuniu. — Fraycinet a prezentat camera tractatulu de comerț franco-chinez.

Turcoing, 23 Iuniu. — La spălătorulu de lână Prosper a explodat căldarea, 14 lucrători între cari și proprietarul sunt morți, 18 greu răniți.

Londra, 23 Iuniu. — În urma conferinței de eri ținută de conducătorii liberali și conservatori, greutățile s'au înlăturat. Salisbury primesce guvernulu.

DIVERSE.

Ora Parisului și ora Pekingului. — Săptămăna trecută, d. de Freycinet a anunțat în camera francesă la 3 ore 30 minute, și în Senatu la 3 ore 45 minute că tratatulu de pace a fostu semnat de China la Tientsin, chiar în aceea zi la orele 4 după ameză. Cum s'a pututu fare ca unu evenimentu întâmplat la 4 ore după ameză în partea septentrională a Chinei, la o distanță de aproape 20 mii kilometrii departe de Paris, se pótă fi cunoscutu în aceeași zi, la orele 3 și jumătate, adică o jumătate de oră după ce s'a întâmplat? Astfelu pusă cestiunea, lucrulu este cu neputință; écă însé cum se pôte explica: Astronomii francezi șicú, că sunt orele 12 din zi când sórele se află tocmai d'asupra Parisului. Prin urmare, țările cari sunt la stânga Parisului, adică la Orientu, au eșitu din umbră mai nainte decât Parisulu și au trecut mai nainte supt sóre, astfelu că decă la Paris sunt orele 12, la Roma sunt orele 12 și 47 minute, la Viena este ora 1, la Suez auntu orele 2, la Teheran orele 3, la Bukhara orele 4, la Delhi orele 5, la Peking orele 7 și 37 minute etc. De aci urméză că decă la Peking sunt orele 7 și 37 minute diminéta, la Paris orológele sună mieșulu nopții, și când sunt orele 9 și 37 minute la Paris, orológele din Peking sună 4 ore. Decă, scirea despre semnarea tratatului de pace cu China a fostu telegrafată d-lui Freycinet între orele 9 și 10 diminéta, după ora Parisului; și pentru că această scire a sositu la ministeriulu afacerilor străine după câteva ore, d. de Freycinet a avut timpul pentru a o face cunoscută camerelor la orele 4 după ameză.

**

Cutremurele de pământu în Indii. — Scirile sosite din Indii constată, că cutremurile de pământu continuă în provincia Cașmir; 440 persoane au perit în orașele Baramulla și Sopor, cari au fostu cu desăvârșire distruse, și în satele vecine au făcutu mulțime de victime.

**

O povață. — Cetimă în „România”: Cartofulu rasu crudu se întrebunțeză ca cataplasma refrigerantă

pe arsături și pe rănile inflamate. Fierți și reduși în pulbere sunt emolienți și calmați. În băile de picioare, catofulu rasu crudu lucréză întocmai ca și su-carbonatulu de potasă. Calmeză durerile de capu mai repede ca muștarulu și fără a irita pielea.

**

Erupțiunea unni Vulcanu. — Sciri din Sourabaya în Java dau amărunte despre o erupțiune vulcanică întâmplată de curéndu acolo, care a causat mare nenorocire. Smeru, vulcanulu principalu din Java ostică, deduse semne de o activitate neobicinuită și pela începutulu lui Maiu a vrsat din crateru tórente de lavă, însoțită de o desă plóia de cenușe, nimicind totu dimprejur în depărtare de milu întregi. Văgăuni adenc de 200 până la 300 de urme au fostu umplute totalu de lavă și suprafața muntelui, care până aci era brăsdată și avea multe adencături, acum este aproape plană. Plantațiunea de cafea dela Calieda Bening au fostu distruse. Se crede, că afară de administratorulu plantațiunii și de cei doi ajutori ai săi, și-au perdut viétă vr'o 500 de indigeni cu această ocaziune.

**

Omoru și jefuire. — „Democratulu” spune următoarele: „Luni 3 Iuniu s'era a plecat din Ploesci la Tergoviște neguțatorulu pescaru de acolo Răducanu Floriu, cu unu caru cu pesce ce luase. Dincolo de cantonulu căii ferate, 'i-a eșit înainte trei indiviți cu cio-mege, 'i-au lovit cuplitu atât de deusulu cătu și pe căraușu, au luat dela celu dinteu lei 60 ce avea asupra sa, ér dela celu d'alu doilea doi fr. La strigătele și vaelele lor în timpul luptei, veni unu omu călare. Tălharii fugiră lăsându victimele ca și morțe. Călătorulu i-a urcatu în carulu cu pesce, și trăgătorii au mersu în voia lor, așa ca abia ajunseră până la ziua în catunulu Țigănia. Aci nenorocitul comerciantu a fostu pus într'o căruță espresă și dusu la Tergovisce, unde ajungându a încetat din viétă, lăsându o familiă cu cinci fete.

**

Generositatea unui călătoru. — Unu călătoru se află în momentul d'a pleca dela otelulu în care locuiesce, și cere a i se da socotela.

Chelnerulu se grăbesce să 'i-o aducă.

— Ai pus și serviciulu? întrebă călătorulu.

— Nu, d-le, acesta este lăsatu la generositatea d-vóstră.

— Dér decă nu sunt generosu?

— Atunci, veți plăti câte doi franci pe zi, adică pentru trei zile șese franci.

— Ei bine! 'Mi place mai bine să fiu generosu écă 50 de bani.

**

Necrologu. — Aureliu Popescu, cand. de notar și voluntaru activu, fiulu parochului din Nadas, după unu morbu greu de trei săptămăni, în 17 Iuniu n. în etate de 23 ani și-a dat sufletulu în mânil Domnului, lăsându în durere pe părinti, rude și amici. Imormentarea s'a făcutu în 20 Iuniu n. în Nadas. Fie'i țérina ușoră!

Birou orașenescu pentru bilete de drumu de feru.

— Conformu hotărării Direcțiunii căilor ferate reg. ung., înființeză această în orașulu nostru unu birou orașenescu petru vânzarea biletelor de drumu de feru, asemenea aceluia din Budapeșta, unde se va primi și bagagi de călători. Cnnducerea acestui birou s'a încredințat firmei H. Aronsohn & Comp., cunoscută de capabilă prin conducerea de până acum a spedițiunilor și agenturei vamale a căilor ferate reg. ung. Cu privire la depărtarea cea mare a gării dela orașulu nostru oferă această orgarisare multe avantaje considerabile, astfelu de exemplu călătorii potu să-și cum-pere cu comoditate în oră ce vreme a zilei biletu de drumu în biroulu orașenescu, fără de a mai fi supusu la așteptarea și imbulzela dinaintea cassei dela gară, totu asemenea se pôte preda aci și bagagiulu de călători, despre primirea căruia se dau călătorilor recipise de primire oficiale. — Salutăm cu bucurie această dispozițiune favorabilă intereselor publicului călătoru. Vom mai reveni.

Atlasu negru și albu de mătase (de totu din mătase) 75 cr.: metrulu până la 9 fl. 90 cr. (în câte 18 dif. calități) trămite pentru câte o roche, seu cu bucata fără taxa vamală la casele muște iiloru depositulu fabricei de mătase a lui G. Henneberg (liferant alu curții regale) în Zürich. Mostre se trămitu imediatu Scrisorile pentru Elveția costă 10 cr.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena

din 22 Iunie st. n. 1885.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, listing various securities and their prices.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 7 Iunie st. v. 1885.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, listing various securities and their prices.

Cursulu pieței Braşov

din 22 Iunie st. v. 1885.

Table with financial data for the Braşov market, listing various goods and their prices.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

Diplomă de argintu dela espozitiunea economica din 1884 a comitatului Torontalü.

ISVORULÜ

dela M O H A

Contine cea mai insemnată cantitate de acidu carbolicu dintre tôte Apele minerale ale Ungariei

face escelente servicii la bóle catarrhalice ale organelorü de mistuire si ale udului.

Cu vinu beutä se bucurä acësta de o popularitate mare.

Depositulu principalu L. EDESKUTY Liferantu alu Curtii singuru numai la: Asemenea se aflä la tôte farmaciile, bäcäniü, hoteluri si restauratiuni.

S'au espediatu in anulü 1884 1,500000 butelii

Casse de feru sistemü Wertheim

ce resistä pe deplinu in contra focului si nici nu se potü sparge, din renumita fabricä de casse L. FLEISCHER

Iustinianü M. Grama, depositarulü fabricei in Braşovü.

Anuntämü acelorü onoraü cetitori, cari vorü binevoi a se abonä la föia nösträ de aici incolo, cá avemü inä in rezervä numeri dela inceputulu anului 1885 prin urmare potü sä aibä colectiunea completä.

ADMINISTRATIUNEA „GAZ. TRANS.“

Mersulu trenurilorü

pe linia Predealü-Budapesta si pe linia Teiusü-Aradü-Budapesta a călei ferate orientale de statü reg. ung.

Large table with train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Teius-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teius.

Nota: Orele de nöpte suntü cele dintre liniile gröse.